

Curida AS

post@curida.no

Saksbehandler, innvalgstelefon

Steinar Østlie, 62 55 11 77

Curida AS, Elverum kommune - Tillatelse til utvidet produksjon

Fylkesmannen i Innlandet har ferdigbehandlet søknaden fra Curida av 09.11.2018 om økt produksjon i forbindelse med ny virksomhet på fabrikkområdet. Utslippsrammene er ikke endret.

Vi viser til deres søknad av 09.11.2018 om økt produksjon i forbindelse med opprettelse av ny virksomhet på fabrikkområdet i Elverum. Hovedaktiviteten er innkjøp av større kvanta faste og flytende råvarer for ompakking og videresalg til mindre enheter – apotek og farmasøytisk industri. Produksjonsvolumet for den nye virksomheten er anslått til 25 tonn faste stoffer og 28 tonn flytende stoffer årlig.

Fylkesmannen i Innlandet gir med dette tillatelse på visse vilkår. Tillatelsen overføres på uendrede vilkår. Vilkårene følger vedlagt. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18. Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkårene lagt vekt på de forurensningsmessige ulemperne ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens pkt. 3. Utslipp som ikke er regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. For virksomheter hvor slike stoffer benyttes som innsatsstoffer eller dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsens pkt. 3. eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften viser vi til Klima- og forurensningsdirektoratets hjemmesider på internett, www.miljodirektoratet.no. Nettstedet www.regelhjelp.no er dessuten under utvikling, dette gir bransjevise oversikter over viktigste regelkrav.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Sammendrag av saksfremstilling og begrunnelse

Endring av 24.06.2019

Med søknad av 09.11.2018 søker Curida AS om å øke produksjonsvolumet for fabrikken med 25 tonn faste stoffer og 28 tonn flytende stoffer årlig. Det er anlagt en ny virksomhet ved bedriften som skal selge råvarer til apotek og farmasøytisk industri. Ettersom søknaden ikke innebærer økning av utslippet, er ikke søknaden sendt Elverum kommune for uttalelse.

Tillatelse 24.07.2015

Søknaden gjelder overdragelse av tillatelse fra Takeda Nycomed AS til nytt firma Curida AS. Curida vil videreføre samme type produksjon som tidligere, og har overtatt noen av kontraktene som Takeda Nycomed hadde.

Søknaden er forelagt Elverum til uttalelse. Kommunen har ingen merknader til at tillatelsen overføres nytt firma. Saksframstillingen og vurderingene nedenfor gjelder bedriftens søknad fra 2010 og tillatelse fra 2012.

Bedriften bruker en lang rekke innsatsstoffer i produksjonen av legemidler. Disse er opplistet i vedlegg 3 i søknad fra 2010/2012. Stoffene er inndelt i 4 kategorier:

- AO – aktiv legemiddelsubstans, organisk
- AU – aktiv legemiddelsubstans, uorganisk
- HO – hjelpestoff, organisk
- HU – hjelpestoff, uorganisk

Det er søkt om en årlig utslippsramme for hver kategori innsatsstoff. Rammen er basert på et antatt produksjonstap på 1 %, som vaskes ut fra produksjonsutstyret ved rengjøring.

Hvert enkelt innsatsstoff er i søknaden angitt med tilhørende R-setning (jf. forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier).

Bedriften har foretatt en generell risikovurdering av utslippskomponentene. Vurderingene konkluderer med at utslippet har minimal eller ingen kjent negativ innvirkning på miljøet, men det kan ha innvirkning på det kommunale renseanlegget.

Fylkesmannen vil påpeke at det er viktig at bedriften har god kunnskap om mulige miljøulemper og skadeeffekter som utslipp av innsatsstoffer, andre kjemikalier og eventuelle biologiske komponenter kan forårsake, jf. punkt 2.1, 10.1 og 11.2. Tillatelsen setter rammer for årlige utslippsmengder av de 4 kategoriene innsatsstoffer nevnt ovenfor. Bedriftens målinger, analyser og utslippskontroll må i tillegg fange opp og dokumentere representative utslippsverdier av utslippskomponenter og stoffer som eventuelt slippes ut i så store mengder at det kan forårsake miljøskade eller påvirke driften av kommunalt renseanlegg. Bedriften må ha rutiner for å identifisere stoffer eller stoffgrupper som på dette grunnlaget bør analyseres og inngå i utslippskontrollen.

Søknaden inneholdt i utgangspunktet en endring av prosessavløpets pH fra tillatt intervall 6-9 til 4,5-9 og av maksimal utløpstemperatur fra 50 °C til 60 °C. Etter merknader fra Elverum kommune er de gamle grenseverdiene beholdt i ny tillatelse.

Søknaden omfatter en relativt betydelig økning av energiforbruket, både av fyringsolje og elektrisk kraft. Kommunen etterspør en bedre utredning av gjennomførte energiøkonomiserende tiltak og en vurdering av aktuelle energikilder til økt oljeforbruk. Bedriften redegjør i sitt tilsvar at de vil gjennomføre en enøkanalyse første halvår 2012, og vil dreie forbruket i retning større andel fornybar energi. Muligheten for å utnytte energien i kjølevannet vil også bli utredet.

Bedriften har redegjort for at de har mottatt 2-3 naboklager på grunn av støy fra virksomheten. Dette skyldtes vifter og parkerte lastebiler nattetid. Ekstern støy må minimaliseres, slik at dette ikke utgjør noen vesentlig ulempe for omgivelsene.

Fylkesmannens vurdering (2015)

Bedriften er en etablert virksomhet som har vært i aktivitet i en årrekke. Utslippet inneholder rester av anslagsvis 160-170 forskjellige innsatsstoffer, i gjennomsnitt 1 % av forbrukt råvare. Det er foretatt en generell risikoanalyse av utslippet, som konkluderer med at stoffene i fortynnet tilstand, slik de ledes ut på kommunalt nett, vil ha minimal eller ingen kjent negativ innvirkning på miljøet. Utslippet kan ha innvirkning på det kommunale renseanlegget. Alle stoffene er lett bionedbrytbare. Noen råvarer er merkepliktige i ren (ufortynnet) tilstand, med bl.a. risikoeffekter som giftig eller skadelig for vannlevende organismer, uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet og ulike former for mulige helseskader ved kontakt eller inntak.

Ut fra føre-var-hensyn er det viktig at bedriften har fokus på mulige skadevirkninger forårsaket av enkeltstoffer eller kombinasjoner av stoffer, ved de mengder og konsentrasjoner som slippes ut. Dersom det forekommer utslipp av stoffer som kan tenkes å forårsake skade, må disse utslippene dokumenteres gjennom utslippskontrollen.

Utslippet er ikke spesielt stort, og etter bedriftens egen vurdering vil utslippet ha liten påvirkning på miljøet. Forbruket av et relativt betydelig antall innsatsstoffer, der flere av dem er merkepliktige for miljø- og helseskade, utgjør likevel et potensial for forurensning og skade.

For øvrig vurderer vi at vilkårene for utslipp ligger innenfor de rammene Elverum kommune har stilt krav om.

Frister

Det er ingen frister knyttet til gjennomføring av konkrete tiltak i denne reviderte tillatelsen.

Gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om endring av utslippstillatelser er omfattet av en gebyrordning. Vedtaket er å betrakte som en endring av utslippstillatelsen. Bedriften skal betale et gebyr på kr. 6600 (sats 9, tilsvarende 1 dags arbeid) for Fylkesmannens behandling av søknaden, jf forskrift om begrensning av forurensning av 01.06.04 kapittel 39. Faktura ettersendes fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Vedtaket, herunder også plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til fylkesmannen. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen også kunne gi på forespørsel.

Kopi av dette brevet med vedlegg er sendt berørte i saken i henhold til vedlagte adresseliste.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Steinar Østlie
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

Utslippstillatelsens vilkår følger på de neste sidene

Kopi til:
Stig Vestveit, stig.vestveit@curida.no
Elverum kommune, postmottak@elverum.kommune.no

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelse nr. 2015.0448.T - Sak nr. 2019/13568

for

Curida AS,

utslipp fra produksjon farmasøytiske preparater

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jfr. § 16 og endret i medhold av § 18. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknader av 09.11.2019. Vilåårene framgår på side 6 til og med side 14.

Denne tillatelsen erstatter tillatelse av 24.07.2015.

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal bedriften sende Fylkesmannen en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Fylkesmannen kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Bedriftsdata

Bedriftseier	Curida AS		
Beliggenhet/gateadresse	Solbærv. 5/Postboks 1627		
Postadresse	2409 Elverum	Kommune	Elverum
Org. nummer (bedrift)	915 173 918	Virksomhetens kategori ¹	
NACE-nr	21.200	NOSE-nummer	
Bransje (nace)	Produksjon av farmasøytiske preparater		

Fylkesmannens referanser

Arkivkode	Anleggsnummer	Risikoklasse (kontrollklasse)
461.3	0427.0027.01	-

Tillatelse gitt: 24.06.2019	Endringsnummer:	Sist endret: 24.07.2015
Tore Pedersen e.f. avdelingsdirektør		Steinar Østlie senioringeniør

¹ Jf forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

1. Produksjonsforhold/utslippsforhold

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av flytende, farmasøytiske preparater. Tillatelsen er basert på følgende produksjon:

Produksjonsrammer

Produkt/produksjonsfraksjon	Tonn/år	Tonn/døgn
Flytende legemidler og kosttilskudd	2500	11
Virksomhet startet 2018, faste/flytende stoffer	25/28	

Ved vesentlige endringer skal bedriften søke om endring av tillatelsen, selv om utslippene ligger innenfor de fastsatte grensene.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Bedriften skal ikke slippe ut antibiotika, hormoner eller legemiddelsubstanser som akkumuleres i naturen.

Bedriften skal til enhver tid ha en oppdatert miljørisikoanalyse for alle innsatsstoffer som brukes i produksjonen og for andre stoffer eller stoffblandinger som kan gi utslipp til omgivelsene (jf. pkt. 10.1). Analysen skal omfatte en vurdering av risiko for påvirkning og skade på miljø og vannlevende organismer, samt mulig påvirkning på driftsprosessene ved kommunalt renseanlegg.

Alle nye innsatsstoffer skal risikovurderes før stoffene tas i bruk. Listen over innsatsstoffer skal oppdateres fortløpende. Stoffer som kan tenkes å medføre skader på miljø eller drift av renseanlegg skal rapporteres til Elverum kommune og Fylkesmannen.

Bedriften kan bli pålagt å gjennomføre økotoksitetstesting.

2.2. Overholdelse av grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere

sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt 3. uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i søknaden medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4. Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Fylkesmannen om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. pkt. 10.4.

2.5. Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle aktiviteter som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

2.6. BAT-tiltak

Bedriften plikter å benytte seg av beste tilgjengelige teknikker som gjelder denne type virksomhet, jf. forurensningslovens § 2.3. Dette gjelder for interne produksjonsprosesser samt rensing av avløp.

---

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

3. Utslipp til vann

3.1. Utslippsbegrensninger

Følgende begrensninger gjelder utslipp fra bedriften til vann (avløp):

Utslippskomponent	Utslippsgrenser			Gjelder fra
	Konsentrasjonsgrense (mg/l)	Maksimalt døgnutslipp (kg/døgn)	Årlig utslipp (tonn/år)	
	Midlingstid: 1 uke	Midlingstid: 1 uke	Midlingstid: 1 år	
AO – Aktiv legemiddelsubstans, org.			0,41	d.d.
AU – Aktiv legemiddelsubstans, uorg.			0,02	d.d.
HO – Hjelpestoff, organisk			9,38	d.d.
HU – Hjelpestoff, uorganisk			0,07	d.d.

Utslippet skal i størst mulig grad jevnes ut over døgnet eller deler av døgnet etter nærmere avtale med kommunen. Andre begrensninger settes i avtale om tilknytning til kommunalt avløpsanlegg.

3.2. Utslippsreducerende tiltak

- 1 Forurenset vann skal holdes adskilt fra ikke forurenset vann. Kjølevann skal derfor ikke føres til renselinjetninger eller til spillvannsledning lagt etter separatsystemet. Kondensat som kan bli forurenset bør kontrolleres med instrument tilkoblet alarm eller ventil som sjalter forurenset avløpsstrøm over til spillvannnett.
- 2 Forbruk av vann skal reduseres så mye som mulig. Rengjøring med vann skal foretas med høytrykksspyling. Slangere skal utstyres med selvlukkende kraner. Vannbesparende vaskesystem og forskylling med små mengder vann bør benyttes.
- 3 Produksjonsrester og avfall av råvarer og tilsatsstoffer skal samles opp og ikke ledes til avløp, slik at organisk stoff i avløpet blir minst mulig. Alle sluk skal utstyres med rister, siler eller oppsamlingskurver.
- 4 Vann skal ikke benyttes der det kan erstattes med andre midler. Ved rengjøring skal mest mulig av fast materiale fjernes ved feing, skraping e.l. Unødvendige spyleposter og sluk bør utkobles. Utblåsing eller utsuging av stoffrester bør erstatte vannspyling.

3.3. Utledning og rensing

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra vaskehaller, verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeavskiller eller tilsvarende rensenhet.

3.4. Utslippssted for prosessavløp

Bedriften skal føre sitt prosessavløp inn på offentlig avløpsnett med utslipp til Glomma, i henhold til de krav som stilles for slikt påslipp. Alkaliske og sure væsker skal nøytraliseres til pH 6-9 før utledning til kommunalt nett. Øvrige rutiner for utledning til kommunalt nett forutsettes fastsatt i samarbeid med og etter avtale med kommunen.

3.5. Kjølevann

Kjølevannet skal føres til kommunal overvannsledning. Utslipet av kjølevann skal ikke overstige 11 m³ per time og skal ha en maksimal temperatur på 50 °C.

Bruk av begroingshindrende midler i kjølevann med utslipp til vann er ikke tillatt.

3.6. Overflatevann

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet.

3.7. Sanitæravløpsvann

Sanitæravløpsvann tillates sluppet ut sammen med prosessavløpsvann.

4. Utslipp til luft

4.1. Forbruk av brensel og rapportering av utslipp

Energikilder for fyring og oppvarming vil være fyringsolje og elektrisk kraft. Det settes ikke mengdebegrensende rammer for forbruk.

Årlige utslippsmengder av følgende klimagasser fra fyringsanlegg skal rapporteres:

CO₂, NO_x, N₂O, VOC, CH₄ og SO₂.

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

4.2. Krav til utslippspunkter

Avgasser fra eksisterende anlegg/prosessenheter tillates ledet ut gjennom eksisterende utslippssystem med de utslippspunkter/-høyder som er oppgitt i søknaden – 10 meter over bakken og 4,5 meter over tak.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensede sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen.³

---

³ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

6. Testing og substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, herunder hjelpekjemikalier som vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

Kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal være testet med hensyn til nedbrytbarhet, toksisitet og bioakkumulerbarhet. Bare laboratorier som er godkjent i henhold til Good Laboratory Practice (GLP) og/eller akkreditert i henhold til NS-EN/IEC 17025:1999, kan benyttes til uttesting.

Bedriften plikter å etablere et system for substitusjon av kjemikalier og råstoffer. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier og råstoffer som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

7. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager og rekreasjonsområder skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som fritt feltsverdi (døgnmiddel) ved mest støyutsatte fasade:

L_{den} (hverdager)	L_{den} (søn- og helligdager)	L_{night} (kl. 23-07)	$L_{max,fast}$ (kl. 23-07)
55	45	45	60

Følgende midlingstider for ekvivalentnivå skal legges til grunn ved beregning av L_{den} og L_{night} :

L_{day} (07-19): 12 timer

$L_{evening}$ (19-23): 4 timer

L_{night} (23-07): 8 timer

Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

8. Energi

8.1. Energistyringssystem

Bedriften skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anleggene. Energistyringssystemet skal inngå i bedriftens internkontroll, jf. pkt. 2.5.

Bedriften skal gjennomføre enøk-analyser med sikte på å utrede tiltak som kan redusere det totale energiforbruket og dreie forbruket mot større andel fornybar energi, herunder vurdere muligheten for å gjenvinne energi fra kjølevann.

---

⁴ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

8.2. Utnyttelse av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Bedriften skal også gjennom tiltak på eget bedriftsområde legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk eller økonomisk mulig.

8.3. Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jfr. pkt 11.2.

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig, uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁵.

Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

10.1. Miljørisikovurdering

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikovurdering av sin virksomhet. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikovurderingen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikovurderingen skal bedriften iverksette risikoreducerende tiltak. Både sannsynlighetsreducerende og konsekvensreducerende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

---

⁵ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

10.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikovurderingen og de iverksatte risikoreducerende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁶. Bedriften skal også så snart som mulig underrette fylkesmannen i slike tilfeller.

11. Måling og beregning av utslipp. Rapportering til Fylkesmannen

11.1. Måling og beregning av utslipp

Bedriften skal gjennomføre målinger og beregninger av utslipp til luft og vann, samt støy i omgivelsene. Hydraulisk avløpsmengde skal måles kontinuerlig.

Målinger og beregninger skal utføres slik at de blir representative for virksomhetens faktiske utslipp. De skal omfatte både de komponenter som er uttrykkelig regulert gjennom grenseverdier, stoffer i avløpet som kan være skadelige for avløpsrensaneanlegget, vannmiljøet og økosystemet i berørte vassdrag, samt andre komponenter som er omfattet av rapporteringsplikten i henhold til Miljødirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering. Veilederen er lagt ut på www.miljodirektoratet.no.

Målinger og beregninger skal gjennomføres etter et program som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Måle- og beregningsprogrammet skal blant annet beskrive fastlegging av målemetode og prøvetakningsmetode, utvelgelse av måleperioder, samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.

Bedriften skal i forbindelse med utarbeidelse og revidering av måle- og beregningsprogrammet vurdere usikkerheten i målingene, og søke å redusere denne mest mulig. Omfang og parametervalg i utslippskontrollen kan endres hvis det er hensiktsmessig.

11.2 Prøvetaking og analyser

Forholdene skal legges til rette for utføring av målinger og uttak av prøver for analyse. Måle- og analyseprogrammet skal gjenspeile et representativt bilde av produksjons- og utslippsforholdene over året. Automatisk prøvetakingsutstyr med mengdestyring skal installeres når det måles.

Prøvetaking og analyse skal utføres etter CEN-standard, Norsk Standard (NS) eller tilsvarende ved laboratorium akkreditert etter NS-EN ISO/IEC 17025:1999, utgave 1, 2000. Dersom slike ikke finnes, kan annen utenlandsk / internasjonal standard benyttes. Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret.

---

⁶ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Det skal tas 4 årlige ukeblandprøver til utslippskontrollen. Analysene skal omfatte i det minste følgende utslippsparametre:

- Total fosfor (tot-P)
- Biologisk oksygenforbruk (BOF₅)
- Kjemisk oksygenforbruk (KOF_{cr})
- Suspendert stoff (SS)
- pH
- Temperatur skal måles hvert 30. minutt i prøvetaksperioden

I tillegg skal bedriften i nødvendig utstrekning undersøke innhold av innsatsstoffer i avløpet.

Bedriften skal vurdere risiko for skade på miljøet og vannlevende organismer, samt for driften ved kommunalt renseanlegg ved utslipp av innsatsstoffer og andre kjemiske og biologiske stoffer og komponenter. Skaderisiko ved nye stoffer skal vurderes fortløpende. Dersom det vurderes at slik risiko er til stede i reell grad, må analyser av aktuelle stoffer inngå i utslippskontrollen.

Dersom bedriften bruker eksterne laboratorier / konsulenter for prøvetaking, skal akkrediterte laboratorier / tjenester benyttes der dette er mulig.

11.3. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal rapportere innen 1. mars året etter utslippsåret på standardiserte skjemaer som sendes ut av fylkesmannen.

Rapportering skal skje i henhold til Miljødirektoratet veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.miljodirektoratet.no.

Bedriften skal i forbindelse med rapportering av utslippsdata til fylkesmannen angi og kommentere usikkerheten i datamaterialet.

12. Overvåking av resipient. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal bidra ved resipientovervåking i henhold til fastsatt overvåkingsprogram. Det gis nærmere bestemmelser om dette.

13. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

14. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen senest 1 måned etter eierskiftet.

15. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Fylkesmannen kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁷. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til fylkesmannen innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Fylkesmannen i god tid før start er planlagt.

16. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

---

⁷ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte stoffer, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Kobber og kobberforbindelser	Cu og Cu-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tetrakloreten	PER
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Triklloreten	TRI
Muskxylen (nitromuskforbindelser):	
Muskxylen	
Musketon	
Nonylfenol og nonylfenoletoksilater	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksilater	OF, OP, OFE, OPE
Perfluor oktylsulfonat og andre perfluoreerte alkylsulfonater	PFOS, PFAS
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	PAH
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenylytinn	TFT, TPT